

USTAWA

z dnia 21 lipca 1984 r.

o amnestii.

Z okazji jubileuszu 40-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

— mając na uwadze postępującą normalizację życia społecznego oraz umacnianie się państwa, czego przejawem są również wyniki wyborów do rad narodowych, i

— kierując się zasadami humanizmu socjalistycznego,

— w celu stworzenia możliwości włączenia się do czynnego udziału w życiu kraju obywatelom, którzy dopuścili się przestępstw z powodów politycznych oraz innych mniej groźnych przestępstw i wykroczeń,

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowi, co następuje:

Art. 1. Amnestię stosuje się do popełnionych przed dniem 21 lipca 1984 r.:

- 1) przestępstw przeciwko porządkowi prawnemu stanu wojennego, określonych w art. 46, 47 i 48 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154 i z 1982 r. Nr 3, poz. 18),
- 2) przestępstw związanych z militaryzacją, określonych w art. 303 § 3 i 4, art. 304 § 1 i 2 oraz § 3, z wyjątkiem wypadku usiłowania lub dokonania ucieczki za granicę, art. 305, 306 i 309 kodeksu karnego;
- 3) przestępstw popełnionych z powodów politycznych albo w związku ze strajkiem lub akcją protestacyjną:
  - a) przeciwko podstawowym interesom politycznym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, określonych w art. 123, 128 w związku z art. 123, oraz w art. 132 i 133 kodeksu karnego,
  - b) przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu, określonych w art. 137 § 1, art. 138 § 1, art. 139 § 1 i art. 140 § 1 pkt 4 i 5 kodeksu karnego,
  - c) przeciwko zdrowiu, określonych w art. 156 § 1 i 2, art. 158 § 1, art. 159 i art. 160 § 1 kodeksu karnego,
  - d) przeciwko wolności, określonych w art. 165 § 1 kodeksu karnego,
  - e) przeciwko czci, określonych w art. 178 § 2 kodeksu karnego,
  - f) przeciwko wyborom, określonych w art. 189 § 1 kodeksu karnego,
  - g) przeciwko mieniu, określonych w art. 212 § 1 i 2 i art. 214 § 1 kodeksu karnego,
  - h) przeciwko działalności instytucji państwowych i społecznych, określonych w art. 233, 234 § 1 i art. 235 kodeksu karnego,

- i) przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, określonych w art. 252 § 1 i art. 254 § 1 w związku z art. 123 i 128 kodeksu karnego,
- j) przeciwko porządkowi publicznemu, określonych w art. 270 § 1, art. 271, art. 273 § 1 i 2 w związku z art. 270 § 1 lub art. 271, art. 275 § 1, art. 276 § 1 i 3, art. 278 § 1—3 oraz art. 279, 280, 281 i 282a, 284 § 1, art. 287 i 288 § 1 kodeksu karnego.

Art. 2. 1. W sprawach o przestępstwa wymienione w art. 1:

- 1) daruje się orzeczone prawomocnie kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności,
- 2) podlegają wykonaniu orzeczone prawomocnie kary grzywny, kary dodatkowe, nawiązki oraz zasądzone opłaty i koszty sądowe, jak również odszkodowania.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, nie zakończonych prawomocnym orzeczeniem, postępowanie karne umarza się. W takim wypadku orzeka się przepadek narzędzi i innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa, a także przedmiotów pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, jak również przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio, gdy darowanie kary nie następuje z powodu jej wykonania.

Art. 3. 1. Jeżeli sprawca, któremu do dnia 21 lipca 1984 r. nie przedstawiono zarzutów o przestępstwo wymienione w art. 1 ustawy lub w rozdziale XIX kodeksu karnego, z wyjątkiem przestępstwa określonego w art. 134 lub 135, albo w art. 254 w związku z art. 122, 123, 124 i art. 126, 127 i 128 kodeksu karnego, dobrowolnie zgłosi się do dnia 31 grudnia 1984 r. do organu powołanego do ścigania przestępstw i oświadczy do protokołu, że zaniecha przestępczej działalności, oraz ujawni rodzaj popełnionego czynu, czas i miejsce jego popełnienia — postępowania karnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza.

2. Wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 122, 123, 124, 127 i 128 kodeksu karnego przepis ust. 1 stosuje się, jeżeli ujawni on nadto wszystkie istotne okoliczności popełnionego czynu oraz wyda narzędzia i inne przedmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2.

3. W razie pobytu sprawcy za granicą, czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny nastąpić w polskim przedstawicielstwie dyplomatycznym lub w urzędzie konsularnym. W tym wypadku postanowienie o zastosowaniu amnestii wydaje właściwy prokurator.

Art. 4. 1. W sprawach o przestępstwa, w tym skarbowe, inne niż wymienione w art. 1, popełnione przed dniem 21 lipca 1984 r.:

- 1) prawomocnie orzeczone kary pozbawienia wolności do lat 2 oraz kary ograniczenia wolności — daruje się,
- 2) prawomocnie orzeczone kary pozbawienia wolności do lat 3 — łagodzi się o połowę,
- 3) przepis art. 2 ust. 1 pkt 2 stosuje się odpowiednio.

2. W sprawach o przestępstwa, o których mowa w ust. 1, postępowanie karne umarza się, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie orzec karę, która uległaby darowaniu; przepisy art. 2 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

3. Umarzając postępowanie w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego, zwraca się oskarżycielowi prywatnemu wpłaconą przez niego zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania, chyba że w sprawie zapadł już wyrok, chociażby nieprawomocny.

Art. 5. 1. Amnestii nie stosuje się do przestępstw:

- 1) określonych w art. 136 § 1 pkt 1 i § 2, art. 145 § 2 i art. 323 § 2 kodeksu karnego, popełnionych w stanie nietrzeźwości,
- 2) określonych w art. 239, 240 i 241 kodeksu karnego, w art. 242 w związku z tymi przepisami oraz w art. 244 kodeksu karnego,
- 3) określonych w art. 221, 222, 223, 224 i 225 kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 25 września 1981 r. o zwalczaniu spekulacji (Dz. U. z 1982 r. Nr 36, poz. 243),
- 4) powrotnych, popełnionych w warunkach art. 60 kodeksu karnego lub art. 24 ustawy karnej skarbowej z dnia 26 października 1971 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 22, poz. 103).

2. W sprawach o przestępstwa wymienione w art. 1 przepisu ust. 1 pkt 4 nie stosuje się.

Art. 6. 1. W razie popełnienia przez sprawcę przestępstwa, do którego zastosowano amnestię, w okresie do dnia 31 grudnia 1986 r. nowego umyślnego przestępstwa podobnego, za które orzeczono karę pozbawienia wolności, wydane orzeczenie o zastosowaniu amnestii ulega uchyleniu; w takim wypadku postępowanie karne podejmuje się na nowo, darowane lub złagodzone kary podlegają wykonaniu odpowiednio w całości lub w części.

2. Organ stosujący amnestię jest obowiązany pouczyć osobę korzystającą z amnestii o treści przepisu ust. 1.

Art. 7. 1. Przebacza się i puszcza w niepamięć wykroczenia popełnione przed dniem 21 lipca 1984 r. z powodów politycznych lub na tle konfliktów społecznych, a nie wykonane kary — daruje się.

2. W sprawach o wykroczenia inne niż wymienione w ust. 1, z wyjątkiem wykroczeń o charakterze spekulacyjnym, orzeczone prawomocnie kary aresztu i kary ograniczenia wolności — daruje się; przepis art. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 8. 1. W razie zbiegu przestępstw podlegających amnestii, stosuje się amnestię do każdego ze zbiegających się przestępstw. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego amnestii z innym przestępstwem, stosuje się amnestię do przestępstwa podlegającego amnestii.

2. Po zastosowaniu amnestii w miarę potrzeby orzeka się karę łączną na ogólnych zasadach.

Art. 9. 1. Do kar już złagodzonych w drodze amnestii lub łaski stosuje się przepisy ustawy, biorąc za podstawę karę złagodzoną. Okres próby wyznaczony indywidualnym aktem łaski skraca się do dnia 31 grudnia 1986 r.

2. Jeżeli w drodze amnestii lub łaski złagodzone jedynie karę łączną, uważa się, że kary wymierzone za poszczególne zbiegające się przestępstwa zostały złagodzone do wysokości złagodzonej kary łącznej.

Art. 10. 1. Amnestię stosuje sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy.

2. W postępowaniu przygotowawczym amnestię stosuje prokurator, jednakże sąd orzeka na wniosek prokuratora o przypadku przedmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 2.

3. W sprawach o przestępstwa skarbowe oraz o wykroczenia amnestię stosuje organ właściwy do rozpoznania danej sprawy.

4. W stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności i karę aresztu, jeżeli nie zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej, amnestię stosuje sąd wojewódzki, w którego okręgu skazany odbywa karę, a w zakresie właściwości sądów wojskowych — sąd wojskowy; sąd orzeka na posiedzeniu w składzie jednego sędziego.

Art. 11. 1. Orzeczenia w przedmiocie amnestii zapadają w formie postanowień, chyba że amnestię zastosowano w wyroku; w sprawach rozpoznawanych na rozprawie o umorzeniu postępowania, darowaniu lub złagodzeniu kary orzeka się w wyroku.

2. Od orzeczenia o odmowie zastosowania amnestii przysługuje środek odwoławczy; od orzeczenia o zastosowaniu amnestii środek odwoławczy przysługuje tylko prokuratorowi. W wypadkach, o których mowa w art. 10 ust. 4, zażalenie rozpoznaje sąd wojewódzki lub sąd wojskowy w składzie trzech sędziów.

Art. 12. 1. W wypadkach, o których mowa w art. 6, orzeka organ właściwy do rozpoznania sprawy, w której

na podstawie amnestii darowano karę, a jeżeli umorzono postępowanie — organ, który je umorzył.

2. Sąd orzeka na posiedzeniu, chociażby amnestię zastosowano w wyroku.

3. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

Art. 13. Postępowanie w sprawach amnestii prowadzi się zgodnie z przepisami obowiązującymi w postępowaniu przed organem, który je prowadzi, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 14. Zwolnienie osób pozbawionych wolności powinno nastąpić nie później niż w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy; w pierwszej kolejności podlegają zwolnieniu kobiety i młodociani.

Art. 15. Umarza się postępowanie przed Trybunałem Stanu w przedmiocie odpowiedzialności konstytucyjnej o czyny popełnione przed wejściem w życie ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (Dz. U. Nr 11, poz. 84), to jest przed dniem 6 kwietnia 1982 r. Na orzeczenie w tym przedmiocie środek odwoławczy nie przysługuje.

Art. 16. Ministrowie Obrony Narodowej, Sprawiedliwości, Spraw Wewnętrznych i Spraw Zagranicznych oraz Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mogą wydawać przepisy niezbędne do wykonania ustawy.

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*